

Отже, важливою частиною оборотних активів є матеріальні запаси, ефективне використання яких призведе до підвищення рентабельності діяльності підприємства, посилення його фінансової стійкості у майбутньому.

Список використаної літератури:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси": за станом на 20.10.99 р. № 246, зі змінами та доповненими / Міністерство фінансів України//Бухгалтерія. -2007. -№ 1. -С. 110-113.
2. Окландер М. А. Промислова логістика: [навчальний посібник] / М.А. Окландер, О.П. Хромов. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 222 с
3. Пономарьов Ю.В. Логістика: [навчальний посібник] / Ю.В. Пономарьов. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с
4. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: [підручник] / П.Я. Попович. – К.: Знання, 2008. – 246 с

*Лень П.А., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент, Федоронько Н.І.*

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Зміни в системі економічних відносин зумовили необхідність реформування системи обліку в Україні, його пристосування до нових умов господарювання. Наслідком впроваджених змін є залучення із зарубіжної практики значної кількості якісно нових понять та явищ, до яких належить і облікова політика підприємства. Ефективне функціонування запозичених явищ передбачає не лише їх механічне перенесення у вітчизняну практику і нормативне закріплення. Необхідним є вивчення механізму функціонування, можливостей адаптації до історично сформованих традицій, особливостей менталітету та української дійсності. Аналітична робота повинна передувати впровадженню того чи іншого інструменту, проте динамізм процесів реформування зумовлює сучасний стан – відсутність відчутного ефекту від більшості запозиченого із зарубіжної практики.

Виконання поставлених перед обліком завдань із забезпечення зовнішніх користувачів інформацією про майновий та фінансовий стан підприємства вимагає встановлення загальноовизначеної сукупності принципів та правил, які використовуються в обліку при формуванні та відображенні інформації. Разом з тим, жорстке нормативне регулювання обліку, яке мало місце в плановій економіці, позбавляє його можливостей оперативно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі. Облікова політика підприємства є тим важливим засобом, завдяки якому існує можливість розумно-

го поєднання державного регулювання і власної ініціативи підприємства в питаннях організації та ведення бухгалтерського обліку.

Питання економічного змісту облікової політики підприємств знайшли відображення в працях українських і зарубіжних вчених-економістів: Р.А. Алборова, Ф.Ф. Бутинця, П.В. Житнього, М.І. Кутера, В.М. Пархоменка, О.М. Петрук, М.С. Пушкаря, О.В. Філозопа, Л.П. Хабарової, Е.С. Хендріксена, М.Т. Щирби та ін.

Поява в Україні поняття облікової політики пов'язана з процесами трансформації системи обліку відповідно до міжнародних стандартів. Термін “облікова політика” є відносно новим для вітчизняних вчених і практикуючих бухгалтерів, що призводить до його різних тлумачень (табл. 1).

Таблиця 1

Існуючі дефініції поняття “облікова політика”

Автор	Визначення облікової політики
Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”[3]	Облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та надання фінансової звітності.
МСБО 8 [6]	Облікова політика – це певні принципи, основи, домовленості, правила та практика, прийняті підприємством для складання та подання фінансових звітів.
Бутинець Ф.Ф. [2]	Облікова політика в широкому розумінні визначають як управління обліком, а у вузькому – як сукупність способів ведення обліку (вибір підприємством конкретних методик ведення обліку).
Пархоменко В. [11]	Облікова політика – спосіб законодавчого регулювання фінансово-економічних і господарських особливостей функціонування окремих підприємств в умовах ринкової економіки.
Кутер М.І. [4]	Національна (державна) облікова політика – визначення основних принципів і критеріїв (припущень та вимог), що застосовуються при веденні обліку та складання звітності. Внутрішньофірмова облікова політика – система обраних підприємством облікових заходів, що спрямовані на досягнення її цілей та задач.

В Україні облікову політику розробляють на рівні держави й окремого суб'єкта господарювання. Державні органи, використовуючи вітчизняний та міжнародний досвід, обирають принципи, правила та процедури системи обліку, що є найоптимальнішими для досягнення курсу фінансово-економічного розвитку держави. Загальнодержавна облікова політика визначається Цивільним і

Господарським кодексами, спеціальними законами, П(С)БО, інструкціями Міністерства фінансів та інших міністерств та відомств. На підставі норм законодавчих та підзаконних актів підприємство самостійно обирає свою облікову політику.

Щодо змісту облікової політики, то суперечливими є два питання: чи необхідно в ній висвітлювати, по-перше, систему і форму управлінського обліку; по-друге, – організаційно-технічні питання обліку.

Порядок ведення управлінського обліку в Україні не регламентують нормативні документи держави, а підприємства самостійно їх розробляють з метою задоволення своїх внутрішніх інформаційних потреб менеджерів. Формуючи систему управлінського обліку, керівництво підприємства поетапно вирішує методологічні, технічні та організаційні питання. Відмінністю управлінського обліку від фінансового є відсутність нормативних документів, які би визначали його методологію та обмежували вибір способів обліку. Підприємство самостійно встановлює принципи цієї підсистеми обліку, визначає об'єкти, способи та процедури його ведення, обсяг, строки і форми отримання інформації.

Оскільки встановлення методології управлінського обліку є прерогативою підприємства, вона повинна розкриватися в окремому розділі наказу про облікову політику.

Другим спірним питанням щодо змісту облікової політики є необхідність розкриття в ній організаційно-технічних питань обліку. Окремі автори [8, 13] вважають, що вона є складовою організації обліку і повинна визначати тільки його методику. Їх думка базується на змісті п. 5 ст. 8 Закону “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, відповідно до якого підприємство самостійно визначає облікову політику, обирає форму обліку, розробляє систему і форму внутрішньогосподарського обліку, звітності і контролю, затверджує правила документообороту і технологію обробки облікової інформації, додаткову систему рахунків і регістрів аналітичного обліку. Крім того, в П(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” зазначено, що “підприємство повинно висвітлювати обрану облікову політику шляхом опису принципів оцінки статей звітності і методів обліку окремих статей звітності” [3]. Усі інші варіанти вибору (такі як система облікових регістрів і рахунків, правила документообороту і технології обробки облікової інформації і т.п.) відносять до організаційно-технічних заходів щодо ведення обліку і не включають в облікову політику.

Друга група авторів трактує облікову політику як сукупність конкретних елементів організації системи обліку, що використовує підприємство на підставі загальноприйнятих правил [1, 7, 9].

Розумінню змісту облікової політики сприяє встановлення її мети. Згідно з П(С)БО 1 її розкривають у примітках до фінансових звітів, що, у свою чергу, є складовою фінансової звітності. Отже, метою розкриття облікової політики є вірне розуміння показників фінансової звітності і способів відображення у ній результатів господарських операцій. Вона є своєрідним ключем до розшифрування статей фінансової звітності. З погляду на це, саме методика, а не організація і техніка обліку впливає на показники фінансової звітності підприємства. Отже, облікова політика як складова фінансової звітності є сукупністю обраних способів оцінки й обліку конкретних об'єктів. Доказом правильності даної точки зору також виступає зміст пункту 7 МСБО 1 “Надання фінансової звітності”, відповідно до якого, приймаючи рішення про розкриття певного аспекту облікової політики, слід “враховувати важливість такого розкриття для розуміння користувачами звітів і методів відображення наданих у них результатів операцій і подій” [5]. Інформація про застосовування форми облікових реєстрів і рахунків аналітичного обліку не є суттєвою для користувачів фінансової звітності.

Згідно з принципом послідовності політика фінансового обліку повинна бути незмінною протягом звітного періоду. Водночас керівництво підприємства може переглянути питання організації і техніки облікового процесу протягом року з метою формування максимально оперативної, повної, об'єктивної і достовірної інформації. Виходячи з цього, облікову політику і правила організації обліку на підприємстві доцільно оформляти різними розпорядчими документами.

На вибір політики фінансового обліку впливає ряд факторів. Найбільш повно вони сформульовані Ф.Ф. Бутинцем: форма власності й організаційно-правова форма, галузь або вид діяльності, система оподаткування, ступінь свободи дій в умовах переходу до ринку, стратегія фінансово-господарського розвитку, наявність матеріальної бази, система інформаційного забезпечення підприємства, рівень кваліфікації бухгалтерів і т.п. [9]. Партин Г.О. і Загородній А.Г. згрупували дані фактори за рядом ознак: місцем виникнення, часом дії та змістом [10].

Зазначені фактори слід віднести до внутрішніх, оскільки вони в більшій мірі характеризують особливості діяльності та фінансового стану конкретного підприємства. Однак необхідно виділити ще одну не менш важливу групу факторів, що не залежать від конкретного підприємства, але водночас значно впливають на вибір його облікової політики. Це так звані зовнішні фактори:

- господарська ситуація в країні;
- рівень інфляції;
- стан господарського, податкового і законодавства у сфері обліку;

- інвестиційна активність, розвиненість інфраструктури ринку.

Формування облікової політики – трудомісткий і відповідальний процес, оскільки підприємству доведеться працювати з нею не один рік, що вимагає від управлінського персоналу підприємства компетентного підходу до розробки та підтримки цього документа з урахуванням впливу зовнішніх і внутрішніх факторів, а тому до цього процесу необхідно залучати спеціалістів, науковців, консультантів.

Список використаної літератури:

1. Алборов Р.А. Выбор учетной политики предприятия. Принципы и практические рекомендации / Р. А. Алборов // – М.: АО «ДИС», 1995. – 80с.
2. Бухгалтерський облік у сільському господарстві: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 „Облік і аудит”]; [за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця та к.е.н., доц. М.М. Коцупатрого]. – Житомир: ПП „Рута”, 2003. – 512с.
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». [Електронний ресурс] / Режим доступу до закону: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14> – Назва з екрану
4. Кутер М.И. Теория бухгалтерского учета / М. И. Кутер // – М.: Финансы и статистика, 2003. – 640 с.
5. Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 «Подання фінансових звітів». [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.biz-consulting.com.ua/?file=about/library/msfo> – Назва з екрану
6. Міжнародний стандарт фінансової звітності 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки». [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.biz-consulting.com.ua/?file=about/library/msfo> – Назва з екрану
7. Новиков С. Облікова політика підприємства в 2002 р. / С. Новиков // Бухгалтерія. – 2002. – № 1-2/1. – с.40-46
8. Облік і аудит у банках: [навч. посіб.] / О.В. Васюренко, Л.В. Сердюк, О.М. Сидоренко та ін.; [за ред. О.В. Васюренка]. – К.: Знання, 2006. – 595с.
9. Організація бухгалтерського обліку: [навчальний посібник для студентів вузів спеціальності 7.050106 „Облік і аудит”]; Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова. – [2-е вид., доп. і перероб.]. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 576с.
10. Партин Г.О., Загородній А.Г. Облікова політика і її вплив на фінансовий результат діяльності підприємства / Г.О. Партин, А.Г. Загородній // Фінанси України. – 2001. – № 1. – С. 54-60

11. Пархоменко В. Реформування бухгалтерського обліку в Україні: методологічне та нормативне забезпечення / В. Пархоменко // автореферат дисерт. канд. екон. наук: 08.06.04. – Київ, 2002. – 16 с.
12. Пушкар, М. С. Теорія і практика формування облікової політики: [монографія] / М. С. Пушкар, М. Т. Щирба. – Тернопіль: Карт-бланш, 2010. – 260 с.
13. Семанюк В. Облікова політика підприємства: теорія і практика // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: економіка. - №22.– 2008. – С. 175-178.

*Малишко К. С., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Кулик Р.Р.*

ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Перехід до ринкової економіки поставив перед економічною наукою України завдання більш глибокого розкриття змісту та класифікації оборотних активів, вивчення їх ролі у нових умовах підприємницької діяльності. Від вирішення цих завдань багато в чому залежить ефективність управління оборотними активами, а через них і господарською діяльністю, тому актуальним є розглянути погляди вітчизняних науковців стосовно класифікації оборотних активів, та дослідити як трактують законодавчі акти поняття «оборотні активи»

Дослідженню економічної суті активів підприємств, в тому числі оборотних, присвячено праці таких вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, як Дж. С. Міль, М. Метьює, Б. Нідлз, М. Перера, А. Сміт., В.Г. Андрійчук, Л.А. Демчук, М.Я. Дем'яненко, Л.П. Деркач, С.В. Калабухова, Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, В. П. Дяченко, З. В. Задорожний, В. М Івахненков.

В них автори розглядають різноманітні підходи до визначення сутності, і ролі оборотних активів в діяльності підприємства.

Однак, перехід до ринкової економіки поставив перед економічною наукою завдання більш глибокого розкриття даної проблеми, зокрема це стосується змісту та класифікації оборотних активів, ефективного використання їх в умовах економічної кризи. Від вирішення цих завдань багато в чому залежить фінансова і економічна безпека підприємства.

Прийняття Україною цілої низки законодавчих актів та нормативних актів призвело до визначення великої кількості економічних термінів, зокрема і оборотних активів. Так, згідно з П(С)БО 2 «Баланс» *оборотні ак-*